

Dissabte 26 de febrer de 2005, Aula 3.3 UB

Seminari 31

Germanes de Shakespeare. Una proposta no androcèntrica per a l'ensenyament de la literatura.

Maria Lluïsa Cunillera i Mateos

Ponència

Maria Lluïsa Cunillera és professora de literatura de Secundària i es declara apassionada de la seva feina. Sempre ha estat interessada en propiciar la transformació a les aules i d'ella mateixa. Gaudeix d'una llicència d'estudis de la Generalitat de Catalunya que li permet dedicar-se, durant un temps, a fer recerca sobre la incorporació de la figura femenina en l'ensenyament de la història de la literatura.

El projecte de recerca parteix de la voluntat de fer sentir la veu de les dones dins la literatura. Avui dia la literatura que s'ensenya continua essent monopolitzada per les figures masculines i les femenines resten a l'ombra i desconegudes davant del gran públic. Llavors apareix la pregunta: podem trobar una germana de Shakespeare?, és que les dones no saben escriure?, On són?, On eren? L'escola ha de mitigar les desigualtats existents en la nostra societat i, per aquest motiu, ha de potenciar la introducció de la dona en els currículums escolars. Les dones també han escrit però, per la seva condició de dones, mai han gaudit del reconeixement que es mereixien. Partint d'aquestes consideracions, la ponent desenvolupa un projecte d'unitats didàctiques sobre la literatura catalana femenina del s. XX que pretén enllaçar amb literatures foranes i incorporar discursos alternatius al del discurs únic.

L'elaboració del material per la realització d'una assignatura sobre literatura catalana femenina del s. XX té la seva base en una assignatura optativa que la ponent ha impartit en el seu centre a partir de l'establiment de la LOGSE. El material s'estructura en nou unitats didàctiques que tenen com a objectiu treballar la literatura a partir de les dones, establir una genealogia femenina literària a partir de l'establiment de vincles entre diferents autores (catalanes i foranes) i parlar dels diferents models de dones ensenyant que hi ha diferents maneres de ser dona. Els destinataris dels materials són

l'alumnat, els altres professors i professores i també les autoritats acadèmiques atès que es considera que si no és tota la comunitat educativa que entra en un procés de transformació no serà possible generar un canvi real.

Les unitats didàctiques se centren en la figura d'una autora catalana i del s. XX com poden ser Carme Riera, Aurora Bertrana, M. Aurèlia Capmany, Caterina Albert, Maria Mercè Marçal, Montserrat Roig, Mercè Rodoreda, etc. Les autores de narrativa tenen el pes central però també es compta amb poetes i dramaturges. Totes les unitats comencen amb un petit text literari de l'autora que centra el contingut de la unitat i, a partir d'aquí, hi ha fragments d'història, petites introduccions de teoria feminista, vincles amb autores d'altres temps i d'altres països, etc. i propostes d'exercicis per realitzar a l'aula. Les unitats són força extenses i cada professor/a pot adaptar el contingut per fer-ho segons els seus interessos i les conveniències dels alumnes.

En l'elaboració d'aquesta recerca, la ponent, a part d'aprofundir en l'ensenyament de la literatura, viu un procés de transformació i aprenentatge personal que espera transformar en un llibre més enllà de l'elaboració d'unitats didàctiques. S'emfatitza la importància de l'experiència viscuda en la transmissió del coneixement i es fa palès que l'ensenyament de la literatura és molt més fructífer quan parteix dels interessos, les reflexions i les vivències d'un mateix. L'academicisme imperant tendeix a negar les reflexions personals i les relacions del contingut amb les quotidianitats personals de l'alumnat i del professorat; d'aquesta manera les explicacions a l'aula es revesteixen d'un objectivisme fred i metòdic que no aconsegueix engrescar ni apassionar als i les alumnes.

Debat

Es consulta quan estarà disponible el material. La resposta és que entre octubre i desembre de l'any vinent serà accessible des de la web del Departament d'Ensenyament.

S'emfatitza la importància d'aprendre a transmetre vivències i experiències als alumnes ja que es considera que d'aquesta manera la transmissió de coneixements és més satisfactòria alhora que és així com s'ensenyen els valors significatius de la vida. Així mateix, es proposa incorporar en les unitats didàctiques exercicis elaborats pels propis alumnes, per tal de ressaltar la rellevància d'aquest tipus de treball més enllà del seu valor literari.